

# TLAČOVÁ SPRÁVA

## Občania proti možnosti širokého utajovania

(Občan a demokracia, 4.2.2003) - 20. januára sa na internetovej stránke Národného bezpečnostného úradu SR (NBÚ) objavil návrh novely zákona o ochrane utajovaných skutočností, ktorý výrazne rozširuje možnosti štátnych a iných orgánov utajovať informácie o svojej činnosti. Navrhované znenie zákona môže výrazne obmedziť možnosť občanov získať informácie.

Občania a organizácie zaoberajúce sa ľudskými právami sa rozhodli využiť svoje právo podať proti navrhovanému zneniu novely tzv. hromadnú pripomienku. Ak túto hromadnú pripomienku podporí aspoň 500 občanov, zástupcovia občanov a organizácií budú mať možnosť rokovať s NBÚ o znení návrhu. Ak pripomienky občanov nebude NBÚ akceptovať, budú predložené na prerokovanie legislatívnej rade vlády.

Pripomienky možno zaslať je 10. február 2003. Text pripomienky je uverejnený na internetovej stránke [www.changenet.sk](http://www.changenet.sk).

Novela plánuje **zrušiť presné zoznamy utajovaných skutočností**. Tieto zoznamy v súčasnosti umožňujú orgánom štátu utajiť ako utajovanú skutočnosť iba informácie, ktoré sú v zozname výslovne uvedené. Občania teda na základe súčasného stavu môžu predvídať, čo môže byť utajované a čo musí byť naopak sprístupnené resp. o čom musia orgány štátu občanov informovať. Zoznamy utajovaných skutočností dávajú orgánom štátu pomerne striktné hranice, ktoré pri utajovaní informácií nemôžu prekročiť.

Návrh NBÚ však chce **presné zoznamy utajovaných skutočností zrušiť**, údajne pre ich „nepružnosť“ a „nadsadenosť“. Namiesto nich sa počíta len s určením **oveľa širších a všeobecnejších „oblastí“**, v ktorých sa „môžu utajované skutočnosti vyskytovať“.

Prijatie návrhu NBÚ by znamenalo, že vedúci štátnych a iných orgánov budú môcť utajiť dokonca každú informáciu, ktorá bude spadať aspoň do jednej z „oblastí“, a pri ktorej príde k záveru, že jej zverejnenie by „mohlo“ zapríčiniť poškodenie záujmov fyzických a právnických osôb, ktoré by „mohlo byť nevýhodné“ pre záujmy Slovenskej republiky.

Orgány štátu budú teda pri rozhodovaní o utajení informácií viazané len veľmi **vágnymi a neurčitými pojmi**, ktoré **umožnia utajiť množstvo pre občanov významných informácií**. Občania si po prijatí navrhovaného znenia ani nebudú môcť urobiť predstavu, na aké informácie majú právo a aké informácie sú pre nich utajené.

Zrušenie presného zoznamu utajovaných skutočností a neurčité a vágne formulácie obsiahnuté v návrhu sú **v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky**, s ústavným princípom právnej istoty a ústavným právom na informácie. Zrušenie presných pravidiel pre utajovanie informácií je **tiež v rozpore s Národným programom boja proti korupcii**, ktorý požaduje obmedzenie priestoru pre subjektívny výklad a subjektívne rozhodnutia štátnych úradníkov a odstránenie nepredvídateľných a nejasných pravidiel. Navrhované znenie však naopak otvára priestor pre ľubovôľu a subjektívne rozhodovanie úradníkov. Pravidlá pre utajovanie informácií sa podľa pripravovaného návrhu stanú až príliš „pružnými“.

Považujeme preto za nevyhnutné, **aby existencia presných zoznamov utajovaných skutočností bola zachovaná** a v hromadnej pripomienke navrhujeme, aby ustanovenia rušiace presné zoznamy utajovaných skutočností boli z novely vypustené.

Peter Wilfling  
právník združenia  
Občan a demokracia

---